

Öte-dünya kardeşlerim

CUMARTESİ günü J.D. Salinger'ın yayıncısı **YKY**'nin, onun 100. doğum günü onuruna **Yapı Kredi Kültür** Kültür **Sanat** binasında düzenlediği bir söyleşiye katıldık. Moderatörümüz, tanıdığımıza çok memnun olduğum akademisyen, yazar Erkan İrmak'tı. Konuşmacılar, yazarın Türkiye'deki ilk editörlerinden İshak Reyna, çevirmen-

leri olarak da Ömer Madra ile bendik. Ömer, kendi ifadesine göre İshak'ın komplosu sonucu "Franny and/ve Zooey"i çevirmişti. Nasıl kabul ettiğimi hatırlamıyorum ama benim payıma da "Seymour: An Introduction / Seymour: Bir Giriş" düşmüştü. Cidden zordur çünkü. Genç yaşta kaybettiğimiz Salinger tutkunu Coşkun Büktel'in çevirdiği hikâyeler de, "Raise High the Roof Beam, Carpenters/Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar" adıyla aynı kitabın ilk kısmını oluşturuyordu. Çeviriye kendisine verdiğim editörüm Birhan Keskin, kanırttığını söyledi. Ben de, "Yapacak bir şey yok, kitabın kendisi de kanırtıyor," demiştim. Sahiden öyleydi. Ben de o zamanlar uzun cümleleri hiç bölmüyordum.

Glass Çocuklarıyla (özellikle Seymour'la) ve "Catcher in the Rye/Çavdar Tarlasındaki Çocuklar"ın kahramanı Holden Caulfield'le, çok uzun yıllar önce tanıştım. Hele Holden'la tanışıklığımız çok eskidir. Bir geçiş dönemindeyken hayatın kendisine de, anlayışsız ailesine de hoşnutsuzlukla bakan çocukların şahıdır Holden. Onunla ve yazarı J.D. Salinger ile tanıştığımda 14-15 yaşındaydım, yani 1950'li yıllarda. (Evet, evet, bir şehir efsanesi değil bu. O yıllarda yeniyetme olmuş ve hâlâ yaşayan çocuklar var!) Kitaba Ankara'da, favori sığınma yerim olan Tarhan Kitabevi'nde rastlamıştım. Aldım, babamın evine getirdim, sular seller gibi okudum. Ne yazık ki çabuk bitti. Bir daha okudum. Sonra da çok okumuşumdur.

J.D. Salinger ile tanıştığımda 14-15 yaşlarındaydım, yani 1950'li yıllarda. Kitabına Ankara'da favori sığınma yerim olan Tarhan Kitabevi'nde rastlamıştım. Aldım hemen okudum. Ne yazık ki çabuk bitti. Bir daha okudum

SIRF J.D. SALİNGER İMZALI OLDUĞU İÇİN DEĞİL...

Glass'lar ise, unutulmaz bir ailedir. Hele onlarla nispeten genç yaşta karşılaştysanız... Hepsi, ancak ille de trajik bir intiharla hayatını noktlayan Seymour, her daim hayatıma dahil olacak. Ne de olsa onun genç hayatının sonuna, üstadın yazdığı ilk hikâyede tanık olmuştuk. Salinger'ın bizce malum son kitabında ise Seymour 7 yaşındaydı, iki yaş küçük kardeşi Buddy ile gönderildikleri kamptan eve mektuplar yazıyordu.

Beni asıl etkileyen de bu **kitaptır**. Kimi eleştirilenler "Hapworth 16, 1924"e, sırf Salinger imzalı olduğu için beğenilmiş bir hikâye gözüyle bakar ama, bence bu yaza-

ra haksızlık oluyor. Eh, Seymour'a da... "Hapworth 16, 1924" bütün Salinger hikâyeleri gibi, ilk ve son kez 19 Haziran, 1965'te The New Yorker'da yayımlanmıştı. Zaten New Hampshire'daki evine çekilmiş olan Salinger, bundan sonra hiçbir şey basmadı, yayımlamadı. (**Şimdilik**) bu son hikâye benim için hep eski evime belki yirmi yıl önce

YKY'den gelen (Cem Aktaş'tan) fotokopi sayfaları olarak kalacak. Duyduğum heyecanı o evle, salonun ışığıyla, pencerelerin görüntüsüyle ve çalışma masasıyla birlikte hatırlayacağım. Bir solukta daldığım Seymour dünyasından, hikâyeyi bitirerek çıkıp da kafamı kaldırıncaya, o ışığı, o pencereleri gördüğüm için herhalde.

Budur yani, esas adamımız Seymour'dur.

Kampından mektup yazmış, evden **kitap** istiyor. Şimdi İnternet'te bulup yeniden okudum da, yedi yaşında böyle olan bir çocukla hiçbir genç dahi başa çıkamaz, zinhar ondan üstün olamaz. Bu kişi, bence, kardeşlerin sondan ikincisi, gözden geçirilmiş bilmemkaçıncı baskıymış gibi davranan Zoey Glass bile olsa...

HER ŞEY HOLDEN'LE BAŞLADI

Salinger'ın günümüz gençlerine erişme durumu nedir, bilmiyorum ama bana yakın yaşta olanları fena halde etkilemişti. Her şey Holden Caulfield'le başladı, Glass çocuklarıyla devam etti. Özellikle ailenin en zeki, sahiden trajik ve akıldan çıkmaz üyesi, en büyük ağabeyle, yani Seymour Glass'le. Ne mutlu ki, sonunda "Seymour: An Introduction"ı Türkçe'ye çevirmek de bana nasip oldu. Diğer **kitapların** bazılarının edisyonlarında da çalışmış, hatta "Dokuz Öykü"de Mina hocama çıraklık etmişim. İnsan bazen çeviride bile dört ayağının üstüne düşebiliyor.

Amerikalı yazar Jerome David Salinger, 27 Ocak 2010 tarihinde yaşamını yitirdi.

